

УДК 343.985.4

DOI <https://doi.org/10.32782/2078-3566-2026-2-22>

Вадим ЧЕПУРКО

викладач

(Дніпровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна)

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-9693-1180>

vadym.chepurko@dduvs.edu.ua

Софія АНТОНОВА

курсант

(Дніпровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна)

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-3758-1114>

sofiaantonova636@gmail.com

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ФІКСАЦІЇ СЛІДІВ, ПРЕДМЕТІВ ТА ОБСТАНОВКИ У ПРОТОКОЛАХ ОГЛЯДУ ВІДПОВІДНО ДО КПК УКРАЇНИ

У статті досліджуються теоретичні та практичні аспекти опису і фіксації слідів, предметів, речей та обстановки у протоколах огляду відповідно до вимог Кримінального процесуального кодексу України (КПК України). Аналізуються процесуальні вимоги до змісту та структури протоколу огляду, порядок їх виявлення, опису, фотографування та упаковки. Розглядається значення належного документування речових доказів для забезпечення їх допустимості у кримінальному провадженні.

Розкриваються основні вимоги щодо фіксації виявлення, вилучення та дослідження і подальшого збереження слідів. На підставі аналізу результатів судово-слідчої практики проаналізовано типові недоліки, яких припускаються слідчі під час складання протоколів, та надано рекомендації щодо їх недопущення у подальшому.

Фіксація матеріальних об'єктів, які пов'язані з обставинами вчинення кримінального правопорушення у протоколі огляду, є основним способом процесуального закріплення доказів. Вона вимагає об'єктивності, повноти та точності. Процедура має бути детальною і фіксувати у протоколі кожен виявлений об'єкт, а також усі обставини, які мають значення для кримінального провадження.

Ключові слова: *речові докази, протокол огляду, огляд, кримінальне провадження, фіксація доказів, КПК України, допустимість доказів.*

Постановка проблеми. Обов'язковим процесуальним документом, у якому фіксуються хід та результати слідчого огляду, є протокол. Під час його складання необхідно дотримуватися правил, передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України, та вимог, розроблених криміналістами. Основною вимогою є те, що протокол огляду

повинен повно і точно відображати фактичну обстановку на місці події, виявлені сліди та об'єкти. Однак дотепер мають місце випадки, коли внаслідок відсутності у протоколі огляду певних відомостей або ж поверхневого опису щодо факту виявлення та способу вилучення окремих слідів такі сліди у процесі судового розгляду стороною захисту оспорується і, як наслідок, виключаються судом із числа доказів. Як наслідок, значна кількість виправдувальних вироків у кримінальних провадженнях, пов'язаних із незаконним обігом окремих предметів та речовин, виноситься судами з підстав порушень, допущених працівниками правоохоронних органів під час виявлення та вилучення вказаних речей та речовин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні питання щодо опису і фіксації слідів, предметів, речей та обстановки у протоколах огляду відповідно до вимог Кримінального процесуального кодексу України висвітлено у працях багатьох українських учених, серед яких – М. В. Салтевський, В. Ю. Шепітько, В. П. Бахін, В. М. Тертишник, К. О. Чаплинський. Однак з урахуванням змін у законодавстві питання не втратило своєї актуальності.

Мета статті – дослідження процесуальних вимог до опису та фіксації речових доказів у протоколах огляду відповідно до чинного КПК України, а також визначення типових помилок і шляхів їх усунення.

Виклад основного матеріалу. Ефективне розслідування кримінальних правопорушень значною мірою залежить від якості збирання та фіксації доказової бази. Речові докази посідають особливе місце в системі доказів у кримінальному провадженні, оскільки є матеріальними носіями інформації про обставини вчиненого правопорушення. Водночас практика свідчить, що неналежне документування слідів, предметів, речей та обстановки у протоколах слідчого огляду є однією з найпоширеніших причин визнання їх недопустимими як речових доказів під час судового розгляду.

Питання процесуального оформлення результатів огляду та фіксації слідів, предметів, речей та обстановки є предметом дослідження багатьох науковців у галузі криміналістики та кримінального процесу. Водночас окремі аспекти цієї проблематики залишаються дискусійними або потребують переосмислення з урахуванням змін до законодавства та розвитку криміналістичної техніки.

Відповідно до ст. 98 КПК України, речовими доказами є матеріальні об'єкти, які були знаряддям учинення кримінального правопорушення, зберегли на собі його сліди або містять інші відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження, у тому числі предмети, що були об'єктом кримінально протиправних дій, гроші, цінності та інші речі, набуті кримінально протиправним шляхом [1]. Наведена законодавча дефініція визначає три основні різновиди речових доказів: знаряддя злочину, предмети зі слідами злочину та предмети злочинного посягання.

Важливість правильного поводження з речовими доказами підкреслюється і в науковій літературі. Так, О. А. Осауленко, А. В. Самодін та Г. М. Степанова у своєму навчальному посібнику наголошують, що слідчі (розшукові) дії є основним засобом збирання доказів у кримінальному провадженні, а від дотримання їх процесуальної форми залежить допустимість отриманих результатів [2, с. 18]. Значення речових доказів зумовлене їх об'єктивним характером: на відміну від показань вони не залежать від суб'єктивного сприйняття людини.

Серед науковців немає єдиної думки щодо класифікації речових доказів. Традиційно їх поділяють на: знаряддя злочину (зброя, знаряддя зламу, транспортні засоби); предмети злочинного посягання (украдені речі, підроблені документи); предмети зі слідами злочину (одяг із плямами крові, взуття зі слідами ґрунту з місця події); предмети, які за своїм зовнішнім виглядом, властивостями або місцем знаходження можуть сприяти розкриттю кримінального правопорушення [3].

Форма протоколу огляду не обумовлена законом. У протоколі повинні бути описані хід і результати огляду, послідовність дій, отримані у результаті огляду дані, які мають значення для розслідуваної справи, а також виявлені речі та документи [8]. Сліди, предмети, речі та обстановка, які виявлені, отримані або вилучені слідчим, прокурором, оглядаються, фотографуються та докладно описуються в протоколі огляду. Ця вимога є ключовою для розуміння обов'язкових вимог до фіксації речових доказів: огляд, фотографування та детальний опис є рівноцінними і взаємодоповнюючими елементами єдиного процесуального механізму документування.

Огляд як слідча (розшукова) дія регламентується статтями 237–239 КПК України. Підставою для проведення огляду є необхідність виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення [1]. Особливістю огляду місця події є те, що відповідно до ч. 3 ст. 214 КПК України він може проводитися до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань у невідкладних випадках, однак після закінчення огляду слідчий зобов'язаний негайно внести відповідні відомості до ЄРДР.

Протокол огляду є основним процесуальним документом, у якому фіксуються результати слідчого огляду. Вимоги до протоколу встановлено ст. 104 КПК України. Відповідно до цієї норми, у протоколі зазначаються місце та час проведення процесуальної дії, відомості про осіб, які брали в ній участь, послідовність дій та опис виявленого. Протокол підписується слідчим та іншими учасниками слідчої дії [1].

Науковці виділяють три структурні частини протоколу огляду. Вступна частина містить загальні відомості про проведену слідчу дію:

- число, місяць, рік, час початку та закінчення, місце проведення огляду;
- посада, прізвище, імена та по батькові особи, яка проводить огляд, та спеціалістів, які беруть участь в огляді;
- прізвища, імена та по батькові понятих та інших учасників огляду, їх дати народження та адреси проживання (реєстрації);
- приводи та підстави проведення огляду (під час проведення огляду у приміщенні, за необхідності вказується факт добровільної згоди власника на його проведення);
- умови проведення огляду (такі як освітлення і погода) якщо освітлення штучне, вказуються його джерела, якщо природне – його характер (за ясного сонячного освітлення, у хмарну погоду) метеорологічні умови (вітер, дощ, сніг, заметіль, туман, град, роса, іншій, температура та вологість повітря);
- про характеристики технічних засобів та носіїв інформації, які застосовуються під час проведення огляду, про умови та порядок їх використання, також указується інформація про те, що осіб, які беруть участь у проведенні слідчої дії, заздалегідь повідомлено про застосування технічних засобів виявлення та фіксації слідів.

Описова частина є найважливішою з погляду фіксації слідів, предметів, речей та обстановки: у ній послідовно описуються об'єкти огляду, виявлені сліди і речові докази із зазначенням їх місцезнаходження, ознак та застосованих способів виявлення, вилучення та фіксації [4].

Протокол огляду складається у довільній формі, однак до змісту його описової частини висуваються такі криміналістичні вимоги:

- опис повинен бути точним, послідовним, із застосуванням загальноприйнятої термінології, доступним для розуміння учасниками огляду та особам, які у подальшому будуть із ним ознайомлюватися;
- зміст протоколу повинен давати чітке уявлення про обстановку місця події (давати можливість за необхідності здійснити реконструкцію (моделювання) місця події);
- опис має бути об'єктивним, не допускаються пояснення, тлумачення встановлених фактів та явищ, викладення суджень слідчого та спеціалістів про походження знайдених знарядь злочину, механізму утворення тих чи інших слідів; також забороняється давати

правову оцінку виявленим обставинам і найбільш повно описуються всі сліди та об'єкти, які мають відношення до розслідуваної події;

- під час описування ходу огляду та виявлених слідів варто уникати вживання складних довгих фраз, а також невизначених виразів (таких як «поблизу», «поряд», «майже», «неподалік» тощо);

- у протоколі не повинні вказуватися найменування тих предметів та слідів, природу яких під час огляду не визначено, наприклад не можна вживати вираз «плями крові», у даному разі необхідно використовувати вираз «плями бурого кольору, схожі на кров»;

- найменування предмета, який описується, уживається лише у тому разі, якщо його правильність не викликає сумніву ні у слідчого, ні у понятих, у всіх інших випадках описуються зовнішні ознаки об'єктів (наприклад, «каблучка з металу жовтого кольору зовнішнім діаметром 21 мм і товщиною 3 мм»);

- із метою виключення можливості фальсифікації під час описування предметів та слідів необхідно вказувати їхні індивідуальні ознаки;

- указуються способи та застосовані методи виявлення слідів, а також використані при цьому технічні засоби, розміщення слідів на об'єкті з прив'язкою до двох координат, описується вид слідів за загальноприйнятою класифікацією, спосіб їх фіксації, вилучення та пакування (допомогу щодо правильного описування слідів слідчому надає спеціаліст);

- у разі виявлення слідів, які завідомо непридатні для ідентифікації слідоутворюючих об'єктів, вони зазвичай не вилучаються за винятком потожирових слідів рук, які можуть бути об'єктами дослідження медико-біологічної або молекулярно-генетичної експертизи;

- зі слів потерпілих або адміністрації указуються факти порушення матеріальної обстановки на місці події, а також відомості щодо відсутності певних речей або предметів, які раніше там знаходилися;

- указується, які технічні засоби застосовувалися для вимірювань, фотозйомки, відеозапису, виявлення та фіксації слідів, умови їх застосування та отримані результати; відомості щодо фотографування виявлених слідів та предметів можуть приводитися в тій частині протоколу, де ці сліди описуються;

- виявлені та вилучені у ході огляду сліди і предмети повинні бути перелічені як в описовій, так і в заключній частині протоколу огляду;

- під час пакування об'єктів та їх опечатування вказують характер пакування, види та зміст відбитків печатки (за наявності), а також зміст пояснювальних надписів та посвідчувальних підписів.

Заключна частина протоколу містить відомості про вилучені предмети та документи, застосовані технічні засоби фіксації.

У заключній частині протоколу вказуються:

- відомості про вилучені об'єкти і документи та про їхні ознаки;
- спосіб ознайомлення учасників огляду зі змістом протоколу;
- заяви, зауваження та доповнення до протоколу від учасників огляду (щодо певних дій, обставин, виявлення та вилучення доказів, впізнання тих чи інших об'єктів, належності певних предметів тощо);

- підписи всіх учасників слідчої дії;
- відомості про використані науково-технічні засоби;
- дані про пакування вилучених об'єктів;
- згоду потерпілих на вилучення слідів шляхом пошкодження дверей, вікон, підлоги або ж їх відмову щодо вилучення слідів разом з об'єктами-носіями;

- дані про вилучення зразків (фото викраденого майна, документи на таке майно, зразки тканини тощо);

- дані про застосування службово-розшукової собаки;

- у яку лікарню чи морг направлений труп;

- відомості про складання планів місця події, схем, схематичних замальовок. Указується перелік додатків до протоколу;
- кожна сторінка протоколу підписується понятими.

Протокол огляду складається слідчим на місці події або безпосередньо після його закінчення.

Опис виявлених слідів, предметів, речей та обстановки є центральним елементом протоколу огляду. Від повноти та точності опису залежить можливість їх ідентифікації як доказів у подальшому провадженні. Практика виробила систему вимог до опису речових доказів, яка охоплює кілька взаємопов'язаних характеристик.

Першою та найважливішою вимогою є точне визначення місцезнаходження предмета. У протоколі необхідно вказати не лише приміщення чи ділянку місцевості, де виявлено предмет, а і його точне розташування відносно нерухомих орієнтирів (стін, дверей, меж). Наприклад, «на підлозі кімнати, на відстані 1,5 метра від вхідних дверей та 0,8 метра від правої стіни». Така деталізація є необхідною для подальшої прив'язки предмета до місця його виявлення за схемою або планом місця події.

Другою вимогою є детальний опис зовнішніх ознак предмета. Він повинен включати: вид предмета (його загальну назву і призначення); матеріал виготовлення; колір; форму; розміри (довжину, ширину, висоту чи діаметр у визначених одиницях виміру); особливі ознаки (написи, маркування, дефекти, сліди зносу чи пошкодження). Якщо предмет має складну конструкцію, описуються його основні частини. Так, під час опису вогнепальної зброї зазначаються: вид зброї, марка (модель), калібр, матеріал і колір рукоятки, стан поверхні, наявність або відсутність набоїв у магазині тощо [5].

Третьою вимогою є опис виявлених на предметі слідів. Ця вимога набуває особливого значення, оскільки нерідко доказове значення має не сам предмет, а сліди на ньому. Під час опису слідів зазначаються: вид сліду (слід пальця, взуття, знаряддя зламу тощо); його місце розташування на предметі; форма, розміри, колір, характер країв; спосіб виявлення (у природному світлі, за допомогою ультрафіолетового освітлення тощо); спосіб фіксації та вилучення.

Четвертою вимогою є опис упаковки вилученого предмета. Відповідно до вимог законодавства, спосіб упаковки повинен забезпечувати неможливість підміни або зміни вмісту без порушення її цілісності та схоронності вилучених речових доказів від пошкодження, псування, погіршення або втрати властивостей, завдяки яким вони мають доказове значення [6]. У протоколі зазначаються: вид упаковки (конверт, пакет, коробка), матеріал, способи опечатування (пломба, підписи учасників), написи на упаковці.

Фотографування речей, документів, виявлених слідів та обстановки місця події, на нашу думку, є обов'язковим. Метою фотографування є наочна фіксація зовнішнього вигляду предмета та його місцезнаходження на момент виявлення. Фототаблиці, відповідно до ст. 105 КПК України, є додатками до протоколу огляду та становлять із ним єдиний процесуальний документ [1].

Криміналістична техніка виробила систему видів фотозйомки під час огляду місця події та речових доказів. Орієнтуюча фотозйомка фіксує місце події у взаємозв'язку з навколишньою обстановкою. Оглядова фотозйомка відображає загальну картину місця події. Вузлова фотозйомка фіксує окремі ділянки місця події з виявленими слідами та предметами. Детальна фотозйомка дає змогу відобразити конкретний предмет чи слід у великому масштабі [4].

Особливе значення має масштабна фотозйомка, яка здійснюється з розміщенням поруч із предметом масштабної лінійки. Цей метод дає змогу визначити точні розміри предмета за знімком. У разі виявлення слідів пальців, взуття та інших мікрослідів застосовується детальна масштабна фотозйомка. Фотознімки включаються до фототаблиці, яка є додатком до протоколу і містить підписи з поясненнями до кожного знімка [4].

Важливим аспектом є також відеозапис. Відповідно до ст. 107 КПК України, застосування технічних засобів фіксування кримінального провадження є обов'язковим під час проведення слідчих (розшукових) дій у судовому засіданні [1]. Хоча відносно досудового розслідування така обов'язковість установлена не для всіх слідчих дій, відеозапис під час огляду місця події та вилучення речових доказів є бажаним, оскільки дає змогу зафіксувати динаміку процесу виявлення та вилучення предметів.

Практичний аспект роботи з речовими доказами невіддільний від питань особистої безпеки слідчого. На це звертають увагу науковці кафедри тактико-спеціальної підготовки ДДУВС. Зокрема, у навчальному посібнику, підготовленому колективом авторів кафедри на чолі з В. Г. Грибаном та В. А. Глуховею, вказується на необхідність особливих заходів безпеки під час роботи зі слідами біологічного походження. Автори наголошують, що під час проведення огляду та вилучення предметів зі слідами крові, слини та інших біологічних рідин слідчий повинен користуватися засобами індивідуального захисту (рукавичками, масками, захисними окулярами), а після завершення процесуальної дії ретельно обробити відкриті ділянки тіла [7, с. 177–179].

Д. Г. Казначев як один із авторів зазначеного посібника акцентує увагу на тому, що вилучення й упаковка речових доказів біологічного походження є зоною ризику інфікування соціально небезпечними хворобами, і тому будь-які дії з такими об'єктами вимагають від працівника не лише криміналістичних знань, а й свідомого дотримання санітарно-гігієнічних вимог [7, с. 179]. Ці положення набувають особливої актуальності з огляду на розслідування злочинів проти особи, де речові докази нерідко несуть у собі ризик для здоров'я слідчого.

Слід зазначити, що правила упаковки речових доказів із біологічним матеріалом прямо пов'язані із забезпеченням особистої безпеки: скляні ємності, що використовуються для зберігання таких предметів, на час транспортування повинні бути герметично закриті, а упаковка має супроводжуватися відповідними попереджувальними позначками [7, с. 179].

Аналіз судової практики та матеріалів кримінальних проваджень дає змогу виділити типові помилки під час опису та фіксації слідів, предметів, речей та обстановки у протоколах слідчого огляду. Ці помилки можна умовно поділити на процесуальні та криміналістичні.

До процесуальних помилок належать: відсутність або неповнота опису предмета у протоколі; невідповідність між описом предмета у протоколі та його фактичними ознаками; відсутність фотографій або їх неналежна якість; порушення правил упаковки та опечатування; відсутність підписів учасників слідчої дії на упаковці; ненадання або несвоєчасне надання речового доказу для ознайомлення стороні захисту. Зазначені порушення є підставою для оспорювання допустимості речового доказу.

До криміналістичних помилок відносять: описові неточності (розпливчасті характеристики типу «невеликий», «темний», «стандартний» без конкретних параметрів); відсутність прив'язки предмета до місця виявлення; неправильну послідовність огляду (від загального до конкретного); недостатню кількість або неправильні кути фотозйомки; пошкодження слідів на предметі внаслідок неправильного поводження під час вилучення; змішування предметів в одній упаковці, що може призвести до перехресного забруднення слідів.

Усунення зазначених помилок можливе шляхом: підвищення рівня підготовки слідчих у сфері криміналістичної техніки та тактики; запровадження стандартизованих форм протоколів огляду з переліком обов'язкових елементів опису; обов'язкового залучення спеціалістів-криміналістів під час оглядів, де виявляються речові докази; здійснення поточного контролю прокурора за дотриманням процесуального законодавства.

Висновки. Таким чином, опис та фіксація слідів, предметів, речей та обстановки у протоколах слідчого огляду є комплексним процесуальним і криміналістичним завданням. Вимоги КПК України щодо обов'язкового огляду та детального опису речових

доказів спрямовані на забезпечення їх подальшої допустимості та достовірності у кримінальному провадженні. Неналежне виконання цих вимог є однією з поширених причин виключення доказів із процесу доказування, що негативно впливає на встановлення істини у справі.

На нашу думку, окрім опису та фіксації речей, документів, виявлених слідів та обстановки місця події у протоколі огляду, необхідно обов'язково проводити і їх фотографування та виготовлення фототаблиць. Фотографування та детальний опис є рівноцінними і взаємодоповнюючими елементами єдиного процесуального механізму документування. Фототаблиці як додатки до протоколів повинні бути належним чином складені та засвідчені підписами слідчого або спеціаліста, який їх виготовив.

Ефективна робота з речовими доказами потребує поєднання правових знань із практичними навичками застосування криміналістичної техніки, дотримання особистої безпеки та систематичного підвищення кваліфікації слідчих. Перспективним напрямом подальших досліджень є розроблення уніфікованих методичних рекомендацій щодо опису окремих видів речових доказів (зброї, наркотичних речовин, документів, електронних носіїв інформації) з урахуванням сучасних стандартів фіксації.

Список використаних джерел

1. Забезпечення охорони праці та особистої безпеки в Національній поліції України : навчальний посібник / за заг. ред. В. Г. Грибана, В. А. Глуховері. Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. 212 с.
2. Криміналістика : підручник / В. О. Маркус та ін. ; за ред. В. О. Маркуса. Київ : Ліра-К, 2020. 582 с.
3. Кримінальний процес України : підручник / С. А. Альперт та ін. ; за заг. ред. В. Т. Маляренка, Ю. П. Алєніна. Харків : Право, 2019. 496 с.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
5. Настільна книга слідчого / М. І. Панов та ін. 3-є вид., перероб. і доп. Київ : Ін Юре, 2014. 736 с.
6. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, повернення стороні, в якій вони були вилучені або власнику, або передачі АРМА : Постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 № 1104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-%D0%BF>
7. Практичний посібник по огляду місця події: теорія, тактика, техніка : навчально-практичний посібник / за ред. І. П. Красюка. Київ : УкрДГПІ, 2015. 750 с.
8. Слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні : навчальний наочний посібник у схемах і таблицях / О. А. Осауленко та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 140 с.

References

1. Hryban, V. H. (Ed.), & Hlukhoveria, V. A. (Ed.). (2017) *Zabezpechennia okhorony pratsi ta osobystoi bezpeky v Natsionalnii politsii Ukrainy: Navchalnyi posibnyk* [Ensuring occupational safety and personal security in the National Police of Ukraine: Textbook]. Dnipro: Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs; Lira LTD. [in Ukr.].
2. Markus, V. O. (Ed.), et al. (2020) *Kryminalistyka* [Criminalistics]. Kyiv: Lira-K. [in Ukr.].
3. Maliarenko, V. T. (Ed.), & Alenin, Yu. P. (Eds.). (2019) *Kryminalnyi protses Ukrainy* [Criminal Procedure of Ukraine]. Kharkiv: Pravo. [in Ukr.].
4. *Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy vid 13.04.2012* [Criminal Procedure Code of Ukraine of April 13, 2012]. (2012). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> [in Ukr.].
5. Panov, M. I., Shepitko, V. Yu., Konovalova, V. O., et al. (2014) *Nastilna knyha slidchoho* [Investigator's handbook] (3rd ed.). Kyiv: Vydavnychiy dim «In Yure». [in Ukr.].
6. *Poriadok zberihannia rechovykh dokaziv storonoiu obvyuvachennia, yikh realizatsii, tekhnolohichnoi pererobky, znyshchennia, povernennia storoni, v yakoi vony buli vylucheni abo vlasnyku, abo peredachi ARMA* [Procedure for the storage of physical evidence by the prosecution, its sale, technological processing, destruction, return to the person from whom it was seized or to the owner, or transfer to ARMA]. (2012) Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-%D0%BF> [in Ukr.].

7. Krasiuk, I. P. (Ed.). (2015) *Praktychnyi posibnyk po ohliadu mistsia podii: Teoriia, taktyka, tekhnika* [Practical guide to crime scene examination: Theory, tactics, and techniques]. Kyiv: Vydavnytstvo UkrDHRI. [in Ukr.].

8. Osaulenko, O. A., Samodin, A. V., Stepanova, H. M., et al. (2015) *Slidchi (rozshukovi) dii u kryminalnomu provadzhenni: Navchalnyi naochnyi posibnyk u skhemakh i tablytsiakh* [Investigative (search) actions in criminal proceedings: Educational visual guide in diagrams and tables]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury. [in Ukr.].

ABSTRACT

Vadym Chepurko, Sofia Antonova. Specific issues of recording traces, objects and circumstances in inspection protocols in accordance with the requirements of the CPC of Ukraine

The purpose of the inspection, as an investigative (detective) action, is the direct observation and examination by its participants of material objects that are related to the circumstances of the commission of a criminal offense. When conducting an inspection, the investigator or prosecutor identifies, examines and records information about factual data that is important for criminal proceedings. The main tasks of the inspection are to identify traces of a criminal offense and other objects that may be included in the materials of the criminal proceedings as material evidence, to clarify the circumstances of the criminal offense, and to identify other circumstances that are important for the criminal proceedings.

The article reveals the basic requirements for recording the detection, seizure and examination and further preservation of traces. Based on the analysis of the results of forensic practice, typical shortcomings that investigators make when drawing up protocols are analyzed and recommendations are given for their prevention in the future.

The article examines the theoretical and practical aspects of describing and recording traces, objects, things and circumstances in inspection protocols in accordance with the requirements of the Criminal Procedure Code of Ukraine (CPC of Ukraine). The procedural requirements for the content and structure of the inspection protocol, the procedure for their detection, description, photography and packaging are analyzed. The importance of proper documentation of physical evidence to ensure their admissibility in criminal proceedings is considered.

Key words: *material evidence, inspection report, inspection, criminal proceedings, recording of evidence, CPC of Ukraine, admissibility of evidence.*

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 06.06.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.06.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 28.08.2026